

Vzorna Kmetiška zveza! Pred kratko časa smo razposlali vsem krajevnim Kmetiskim zvezam nabiralne pošto za leto 1922 z navodilom. Takoj 1. novembra je imel odbor Kmetiške zveze pri Sv. Frančišku v Savinjski dolini se, o in razdelil nabiralne pole med nabiralce po vaseh: Jozefa Krčmariča za Radmirje, Matija Jamnik in Rozalija Ugovšek za Slemenski vrh, Mesovnik Jože in Angela Tesovnik za Savinjski vrh, Janez Zajc in Marija Ramio za Juvanje, France Grudnik in France Fašun za Okonino, Jan. Fužir in Marija Jamnik za Melišče, Iv. Časl in Maško Neža za Homce in Podhom. Nabiralcem je odbor naročil, naj poberejo članarino do konca novembra, da se more potem dne 11. decembra vršiti občni zbor in volitev odbora. Kmetiške zveze! Vzemite si župnišče Sv. Frančišek v Savinjski dolini za vzgled!

Naprej, zastava Orla! — Ze na predvečer in v nedeljo, dne 6. t. m., zjutraj je oznanjalo grmenje topičev, da se na Berkovskih Prelogih vrši redka svečanost. Bojazljivci so vedeli povedati, da so že Madžari v Lendavi. Pa so tiste le stavili blagoslovljanje prenovljenega Vršičevega križa. Za orlovsko organizacijo vneti dobrotniki so zložili pri tej priliki za prapor 152 K, za kar jim izreka odsek škrenjo kalvalo. Bog plači in jih živil.

Zavinorejci, ki ste morali odnesti vojaštvo svoje konje, vprego in vozove, dobro shranite tiste listke, ki ste jih pri oddaji dobili kot potrdilo. Kdor bo listek izgubil, bo imel pozneje težave, če bo hotel dobiti oddano blago nazaj, ali pa, ko bo zahteval denarno povračilo. Torej dobro shranite potrdila.

Breje kobilice, za katere ima lastnik spuščajni list, ni treba oddajati vojaštvu. Lastnik mora sicer koblice prignati pred prevzemno komisijo, a če se izkaže s spuščajnim listom in potrdilom od župana, da je kobila res breja, se kobila oprosti oddaje.

Naše državne železnice nimajo premoga. Posledica pomanjkanja premoga na državnih železnicah je izpraznitev Baranje. Železnice v Srbiji so navezane na premog, katerega dobiva iz Bolgarske. Premog pa, ki je namenjen in določen samo za drž. železnice, je prodajala železniška direkcija srbski sladkorni tovarni po 800 dinarjev vagon, a za železniške potrebe je pa kupovala ta direkcija bosanski premog od 1800—2000 dinarjev en vagon. Treba pa tudi pomeniti, da je bolgarski premog iz Pernika mnogo boljši od bosanskega. Sladkorni tovarni ni dobila samo izvršten premog, ampak ona je še profitirala pri dobavi najmanj 500.000 dinarjev; železniška direkcija pa ni dobila samo slabejši premog, ampak je še doplačala 5.000.000 dinarjev. No sedaj vemo, kakaj nam je potrebno več stotilijonsko posojilo v inozemstvu, ker menda misli finančni minister Kumandri naročiti angleški premog, ki je gotovo dražji od bosanskega.

Zločin ali samomor. V torek zjutraj so našli ljudje med prelazom na železniški železniški progi v magdalenskem predmestju v Mariboru grozno razmesarjeno truplo. Po daljšem poizvedovanju se je dognalo, da je nesrečni istoveten z nekim Nikoličem iz Maribora. Ni še dognano, ali je Nikolč izvršil samomor, ali pa da se je zgodil zločin in je morilec spravil truplo na železniški tir z namenom, da prikrije zločin. Zagonetni slučaj preiskuje sedaj policija. Na železniški progi med Zalogom in Ljubljano so pa našli grozno razmesarjeno truplo 26 let starega Franca Miklavca iz Ljubljane. Ni dognano, ali je Miklavc skočil iz vlaka na železniški tir, ali izvršil samomor, ali pa da je na kedo sunil iz železniškega voza na tir. Miklavc je vlak vlekel 150 metrov s seboj. Zadevo preiskujejo oblasti.

Nadsvetnik Avguštin Zajc umorjen. Dne 7. novembra t. l. je bil izvršen v Ljubljani strašen umor. Bivši gostilničar Jelen je zadal z dolgim kuhinjskim nožem 6 smrtonosnih ran, med temi eno naravnost v srce ročnemu nadsvetniku Avguštinu Zajcu v Ljubljani. Umor se je izvršil v trenutku, ko je nadsvetnik prestopil prag svoje hiše. Umorjeni je bil verjeto in narodno zaveden mož, ki svojega verskega in narodnega prepričanja ni nikdar zatajil. Bil je tudi pa

glasu kot pravičen, marljiv in vester uradnik. Kaj je morilec dovedlo do takega groznega čina, še ni popolnoma pojasnjeno. Umorjenemu svetila večna luč.

Avstrijske krone je zavrgel. Nekemu policijskemu stražniku je vzel železničar-voznik 1840 jugoslov. K. 14 mark in 1950 avstrijskih K. Dočim je naše krone in nemške marke spravil, je avstrijske krone z denarnico vred zavrgel.

Trafikanti, pozor! Trafikanti iz Maribora in okolice so vabljeni, da se v svrhu razgovora o važnih zadevah sigurno udeležijo sestanka, ki se bo vršil v nedeljo, dne 13. t. m., ob 14. uri v gostilni „pri črnem orlu“, Grajski trg, Maribor.

Koledarček Kmetiške zveze za leto 1922 z zanimivo vsebino bo kmalu izšel. Prosimo somišljenike in krajevne odbore naše stranke, da zveržejo še te dni naročnike za kmetiški koledarček. Cena se še določi. Zbrane naslove naročnikov pošljite čimprej na Tajništvo Kmetiške zveze v Mariboru, Koroška cesta 5.

## Razgled po svetu.

Razkratja Karla pošljajo v prognanstvo. Razkratj Karla, ki je iz Sv. poletel v zrakoplovu na Madžarsko, bo moral za kazen preživeti vse svoje življenje na otoku Madeira. Angleška voja ladja „Cardin“ ga že vozi proti morskemu otoku Gibraltar. Karla je zadela ista usoda, kakor ponosnega Napoleona, ki je moral Francozje zapustiti. Napoleon je umrl — osamljen in zastražen — na otoku St. Helena, za Karla Habsburškega pa so velesile pripravile otok Madeira. Ta otok je oddaljen 900 km od ariške obale in je zelo hribovit. Odkrili so ga Portugalci v letu 1419. Podneboje je na Madeiri jako ugodno, ker ublažuje vpliv morja raziko temperature neprestano noč in dan. Glavno mestce na tem otoku se naziva Funchal. Na Madeiri imajo najmilešo zimo v vsej Evropi. Zato obiskujejo ta otok razni bolniki, osobito pa na pljučah oboleli. Deževja je malo. Ko so otok odkrili, je bil pokrit z neprodornimi gozdovi, katerih pa danes ni več, ker so jih uničili razni požari. Obljudena je samo južna stran Madeire. Prebivalci so ponajveč Portugizci, nekoliko pa je tudi Maurov, zamorcev in Italijanov. Prebivalcev šteje Madeira 150.000, kar znači, da prebiva na vsakem kvadr. kilometru 170—180 ljudi (otok obsega 815 kvadratnih kilometrov). Zemlja je neplodna; napajajo jo s pomočjo jarkov. Največ se bavi o z vinarstvom, kar ti vinska trta uspeva na tamkajšnjih bregovih izbornu. Politično pripada Madeira Portugalski. Trgovina je v angleških rokah. Tudi Karl pride pod posebno nadzorsko Anglije. Vesti iz Madeire oddajajo po morskem kablju, ki vodi z otoka na dnu morja v Lisabon. Na tem otoku bo torej živel zrakoplovec Karl Habsburg, kateri se je vedno raje bavil z vinom, nego z državniimi posli. In vina mu tam ne bo primanjkovalo.

Za 100.000 ljudi strupa je zmanjkalo pred par dnevi v neki budimpeštanski lekarni. Čudno je, da vlomilci niso vdrli v blagajno. Z ukradenim strupom se zamore zastrupiti 100.000 ljudi. Radi te fatvine vlada v Budimpešti veliko razburjenje.

Bilijonski primanjkljaj v ruskem državnem proračunu. Angleški časnik „Times“ doznava, da znaša primanjkljaj v sovjetskem proračunu za leto 1921 milijard in 698 milijonov rubljev. Pokrajina Kazan je za svoje potrebe zahtevala 62 milijard rubljev.

Meteor zapalil hišo. V majhni vasi Lespinasse blizu Perigueux v Franciji je na čuden način zgorela neka hiša. Skozi streho hiše je padel iz neba meteor (žareč kamen, odlomek kake zvezde) in tako je nastal požar. To je jako redek slučaj, kakor ga že po dolgih letih ni zabeležila kronika.

## Kaj vse lahko opraviš v tajništvu KZ?

Vsak somišljenik ali somišljenica naše krščanske slovenske stranke dobi v tajništvu v Mariboru ali Celju brezplačno pojasnila ali navodila v tehle zadevah:

1. V zadevah, ki se tičejo vojaš-  
tine, napravimo prošnje za oprostitev,

skrajšani rok službovanja ali dopust, potem glede oddaje konj, vozov itd.

2. V davčnih zadevah: prizive in pritožbe, napovedi itd.

3. V pravnih ali spornih zadevah daje po pravnih strokovnjakih potrebna pojasnila.

4. V zadevi zavarovanja proti požaru oskrbi vse potrebno pri najboljši slovenski zavarovalnici, t. j. pri Vzajemni. Če ste zavarovani pri kaki tuji družbi, vam pripomremo, da lahko odstopite ali zvišate pri domači zavarovalnici.

5. Tajništva posredujejo pri civilnih in vojaških oblastih.

6. Sporočajo našim poslancem želje in zahteve naših ljudi.

7. Daje pojasnila glede shodov in organizacij, govornikov itd.

Vsak, kdor se obrača do tajništva pismeno, naj priloži znamke za odgovor. Naslov: Tajništvo Kmetiške zveze (SLS), Maribor, Cirilova tiskarna, I. nadstropje; v Celju pa Tajništvo SLS, Celje, Beli vol.

## Gospodarstvo.

### Vinogradništvo.

Izhlapenje vina. Vsem vinogradnikom je znano dejstvo, da se morda vino vsaj vsakih 14 dni ali tri tedne doliti. Pri tem delu se ojača, da manjka v sicer jednako veliki posodi različna množina vina. V enem polovnjaku manjka 1/4 l, v drugem 1/2 l, v tretjega pa gre skoraj celo liter za doliv. Kako pride to? Množina doliva, oziroma izhlapevanje vina je odvisno večinoma: 1. od gostote lesa, 2. od debelosti dog, 3. od dobrega spehovanja dog, 4. od vlažnosti kletskega zraka, 5. od toglosti kleti. V toli, suhi kleti vino bolj izhlapeva, kakor v vlažni in mrzli. Polovnjaki s tankimi dogami ra-  
bijo več doliva, nego oni iz močvirnih debelih dog. Dobro spehnjeni sodi izhlapevajo manj, kakor oni, pri katerih se spehi (muce) morda celo režijo. Tudi hrastov les, iz katerega so doge, ni vedno jednako gost. Eno drevo je rastlo naglo, drugo počasi, eno je stalo v vlažni dolini, drugo v pesce-  
nem vrhu. Zato so ene doge trde, goste, čvrste, druge pa bolj mehke ter dajo izhlapevanju vina bolj ugodne pogoje. Tudi ni vse eno, ali stoji sod v kotu ali pa vedno kletnim oknom, kjer prihaja vanj vetrovi. Vroč poletje rabi več doliva, nego zima. S temi vrsticami smo hoteli ustreči tistim, ki so premišljevali in se vpraševali: kako to, da rabi ta polovnjak toliko doliva, ta pa tako malo.

Dolivanje mošta. Mošči so odvrhli in skroni gospodarji sedaj dolivajo mošte. Radi vrenja je ostalo nekaj posode prazne, ki pa se mora sedaj takoj dopolniti. Burno vrenje je minilo in mošt preide ta mesec v stanje mirnega vrenja. Ako se sod ne bi izpolnil, bi se pod vplivom zraka kmalu naselila na površini vina tanka plast gljiv, katere poznamo pod imenom: lersa. Tudi osetljive gljivice bi se kmalu zapodile. Vino bi postalo odprdo in slabše. Razum tega pa doli neizpolnjeno vino prav rado nek neprijeten okus, katerega imenujejo strokovnjaki okus po zraku, ali značni okus. Visoka barva je tudi navadno posledica neizpolnjenih sodov. Skrbite torej, da bodo sodi vedno polni, kakor vajete.

Stana bratev škoduje cenam. To občuti sedaj mnogi vinogradniki in maršakateri toži: „Zakaj nisem počel z bratvo vsaj še en teden?“ V septembru in prve dni oktobra brani mošči mo kisl, vodeni, brez prijetnega duha in kupci ne povprašujejo za njim, čeravno imajo nižje cene.

Vinska kupčija v Slov. gor. Po-  
staja vsak dan bolj živahna. Vino je za pred Martinovim precej zrelo. Kakovost je mnogo boljša, kakor se je prvotne domnevalo. Posebno ljubljanski kupci se ne morejo načuditi, da je letošnja kapljica v Slov. gor. tako lina. Cene se sučejo med 20—25 kron za navadna vina. Sortirana vina, n. pr. muškati, traminco, burgundec itd., pa se plačujejo tudi po 28, 30 in celo 40 kron liter. Alkohola vsebuje letnik 1921 povprečno 1—2% več kot letnik 1917.

Vinske cene so stalne in se od zadnjega tedna niso izpremenile. Boljši mošči mešanih vrst od 22 K naprej, sortirana vina od 25 K naprej. Pa-

danje valute bo tudi uplivalo na vinske cene.

Vinske špekulacije. Zadnja poročila javljajo, da gredo vinske cene navzgor. Kupcev je vedno več. „Slovenski Gospodar“ je naše vinogradnike še vedno najbolj inormiral o stanju našega vinogradništva in zato pa svetujemo vsem vinogradnikom: Držite cene! Vinske cene ne bodo padle, dokler vse druge cene rastejo.

Delo v gorah ne počiva. Vinogradniki opravljajo jesensko gnojenje in so tudi že začeli s kopjo. Lepo vreme bi zelo ugodno uplivalo na polete teh del.

Konec pozne trgatve v mariborski okolici. V vinogradu Kalvarija vinarske in sadarske šole v Mariboru se je vršila glavna vinska trgatve meseca oktobra in sicer z večine v drugi polovici tega meseca, ko je bila trgatve povsod naokoli več ali manj že končana. Dve manjši parceli z rizlingom sta se pa pustili z grozdem na trii še do 5. novembra. Grozdje je ostalo izredno lepo in zdravo, da je gledalo, kakor bi izžarovalo iz naga zlatorumeni solnčni žarki iz vročega poletja. Kvaliteta se je izboljšala, a ne toliko radi prirastka na sladkorju v zadnjih dneh, kakor vsled tega, ker se je znatno zmanjšala količina kisline v primeri s prejšnjim grozdem. Tako je dne 5. novembra srečno končala najpoznejša trgatve v mariborski okolici ob le, em, milem jesenskem vremenu.

Nemško Stajersko še ima samo okrog 3010 ha gorice. Ako računamo povprečno na vsak ha 30 hl ali 10 polovnjakov pridelka, znaša to v srednjem letu okrog 100.000 hl. To množino izpije Gradec sam. Površina ma-  
fičakov na ameriški podlagi znaša 10 ha, površina trsnice pa 2% ha.

Nemška Avstrija trpi pomanjkanje na vinu. Iz Madžarske je radi znanih homatij vsak uvoz skoraj izključen, tirolsko vino pa je radi visokega stanja lire predrago. Ker naša krona dnevno pada, se bo Nemcem morda v ogledelem času izplačalo kupovanje vina v Jugoslaviji. Na Dunaju stane 1 liter vina 400 do 500 K, kakoršno je pač blago.

V Italiji stane povprečno vino 12 lire, to je po našem 20—21 K. Boljšo mogo velja 1% do 2 liri ali v našem denarju 23—28 K. Vsled padanja naše valute so se naše cene s cenami italijanskih vin precej izednatile, in kmalu se ne bo več moglo reči, da stojijo naše vinske cene nad svetovno pariteto.

Cehoslovaška importira (uvažal) mnogo vina iz Spanije. Ker pride pa prevoz po morju iz Spanije v Ham-  
burg ceneje, kakor po kopnem čez Trst, so praške veletrgovine ubrale prvo pot za uvoz nakupljenih vin. U-  
pamo, da bo Cehoslovaška tudi začela kupovati v Jugoslaviji, ker bo d-  
nar kmalu jednak s cehoslovaško K.

Kmet. podružnica Maribor in okolice. Kdor hoče biti ud podružnice v letu 1922, naj plača udnino v trgovini Klajnshek in Perič, Vetrinjska ulica, čimprej, vsekakor pa do 15. decembra t. l. Udnina znaša 40 K. Udje leta 1922 dobo že za prihodnje leto galico po 23 K, ako naročbo prijavijo v imenovanu trgovini takoj, najkasneje pa do 10. decembra t. l. in kupnino za vsa naročena galica na enkrat plačajo. Opozorjamo, da stane galica v trgovinah najmanj 28 K in bo spomladu bržčas še dražja.

V Dobrni pri Celju se je otvorila s 6. t. m. zasebna kmetijska šola. Po-  
uk se bo vršil vsako nedeljo. Namu-  
rava se baje tudi osnovati tečaj za ku-  
harice in šivilje.

Cene živini zopet rastejo! Iz Lju-  
bljane poročajo, da je Italija zopet do-  
volila uvoz goveje živine iz Jugosla-  
vije. Če je to res, bodo cene goveji ži-  
vini zopet šle kvišku.

Cene prašičem so se na zadnjem sejmu v petek, dne 4. novembra, v Mariboru zelo močno dvignile. Posebno mnogo je bilo kupcev za plemenit prašičke.

Na svinjski sejem v Mariboru 4. novembra se je pripeljalo 254 svinj. 2 kozi in 1 ovca. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 4 tedne stari, 1 komad od 80 do 100 K, mladi prašiči 6—10 tedne stari komad 100 do 200 K, mladi prašiči 4—6 mesecev stari 1 komad od 800 do 900 K, mladi prašiči 8—10 mesecev stari komad od 1000 do